

זה לא תיקתוק של שעון. זה תיקתוק של פצצה

שעון פרס

לעשות טובה לפוליטיקאי. כטובה נותנים שעון ב־120 או 300 דולר, לא באקשיש של 1.8 מיליון. כדי להוציא 1.8 מיליון, היה באלס צריך לקבל ממישהו 1.8 מיליון (לפחות). ממיז באיו צורה? מן הקיבוצים? מקרנות סודיות כלשהן? מיעקב נמרודי? מעדנאן חאשוקקי הסעודי? מן הקרן של מיסטר אליבר נורת' בשווייץ? מן הכסף שהיה צריך להגיע לקונטרסאט ושנעלם ברדף? **וחמור עוד יותר: לאן הלך הכסף?**

רמי אונגר הוא איש־עסקים פרטי, שהיה חייב חוב פרטי גדול מאוד לדודר באלס. כאשר באלס ויתר על החוב — מה קרה? האם נשאר הכסף אצל אונגר ושתי־לעסקים, או ששולם לנושים של רשימת־יחיד? **מי יודע? היכן המיסמכים וההוכחות? מי בדק את זה?**

אני רוצה לומר בצורה הגסה והבוטה ביותר: עזר וייצמן ו/או רמי אונגר ו/או שאר ראשי יחד ז"ל חייבים להגיש לציבור מיד את כל המיסמכים וההוכחות כדי להוכיח כי הכסף הזה אכן הגיע לידי ציבורי — כלומר, שאכן שימש לכיסוי חובי־בחירות של יחד.

מילים יפות אינן מספיקות במיקרה זה.

לפני שהתעורר הצורך לקנות את תנועת יחד, כדי להנחיל את ראשות־הממשלה לשימעון פרס, ניסתה מיפלגת־העבודה להשיג בבחירות די מנדטים כדי להרכיב ממשלה בכוחות עצמה. לשם כך היתה זקוקה לכסף. הרבה יותר כסף מכפי שקיבלה מקופת־המדינה, באמצעות היד הנריכה של מיומדי־מיפלגות. **מניין לקחים את הכסף? כמו תמיד: ממיסעלי־ההסתדרות, מן הדתיים־העובדים, מקרנות סריות שונות בחו"ל.**

כדי לקחת כסף מהקיבוצים, צריכים להפר את החוק, האוסר קבלת תרומות מ־תאגידים. מותר לקחת רק מיחידים.

מסתבר כי דודר באלס, אדם־כלדי־עת, נוכח רבת־כי ליתי, הצליח להיות שימושי גם כאן.

הוא אירגן — כנראה בעזרת עדי אמוראי בישראל — עיסקה סיבובית, שכולה הונאה: הוא ימכור לקיבוצים מניות במחיר פיקטיבי, הקיבוצים ישלמו את הכסף, באלס יעביר את הכסף כתרומה פרטית, חוקית למהדרין.

זה יכול היה להיות סיבוב נחמד, אופייני מאוד לפוליטיקה הישראלית. אף־הקיבוצים נותנים כסף לבאלס, במסגרת של עיסקה פיקטיבית. בית: באלס משלם את הכסף כתרומה פרטית למיפלגה. גימל: המיפלגה משתמשת בכסף כדי להגיע לשלטון, ולהשתלט בין השאר על משרד־החקלאות. דלת: משרד־החקלאות לאות משלם לקיבוצים את הכסף בחזרה, כריבית של רכבות אחוים.

זה לא איד גוררון, זה לא בר בורוכוב, אבל זה עובד טוב מאוד.

עיסקה המסויימת הזאת לא יצאה לפועל, אך ככל זאת שילם באלס למיפלגת־העבודה תרומה בסך 600 אלף דולר. תמורת מה? מה קיבל? מה ציפה לקבל? ממי? באיזו צורה?

שום אדם נורמאלי, ובוודאי לא אדם כמו באלס, אינו מוציא מכיסו סכום כזה למען מיפלגה. כסף כזה הוא מטיבעו שוחד, אתגן, או תוצאה של עיסקה סיבובית בלתי־חוקית.

כך או אחרת — זוהי עיסקה בלתי־חוקית בעליל, עיסקה של שחיתות תהומית.

אולי היא חוקית על פניה. החוק אינו מגביל את גודלן של תרומות "אישיות", אם ריווחו עליה למבקר־המדינה, רהי זה חוקי. אבל זוהי רק כסות חוקית לדבר שהוא בלתי־חוקי בעליל. סירוב המישטרה לחקור פרשה זו הוא שעורורה, חלק מן השערוריה הכללית. הטענה שמבקר־המדינה הוא שצריך לחקור היא בריחה גרועה. המבקר אינו מסוגל לחקור גם גניבה של חמישה שקלים מכיסו. חוץ מזה אין לרגע מבקר, והמיפלגות הגדולות (!) עומדות לבחור במבקר חדש.

ומניין לנו שתרומה זו של באלס היתה יחידה במינה? זו התגלתה במיקרה. כמה תרומות כאלה, כמה באלסים כאלה, היו עוד?

מיפלגת־העבודה רותחת מועם. היא מאשימה את הליכוד בהכפשה, ברצח־אופי ובמה לא.

מבחינתה היא צודקת. הליכוד גבה כספים באותן השיטות המלוכלכות עצמן, בוואריאציה זו או אחרת. הריב בין השניים הוא קטטה בין גנגסטרים. שודד אחד זועם על שודד שני שהאשים אותו בשוד.

זה עניינם של השודדים. כינס לבין עצמם, אין זה מעניין אותנו. אותנו מעניינת רק שאלה אחת: כאשר כל המיפלגות הגדולות (ורבות מן הקטנות) משיגות הודעתך כדרכים כאלה — איזה סיכוי יש לשינוי?

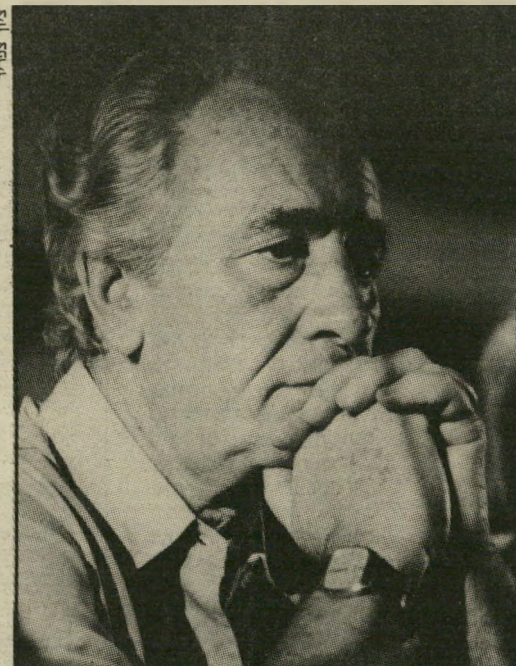
ביום מן הימים זה יימאס לציבור, זהו התיקתוק הנשמע ברקע: לא של שעון, אלא של סבצת־זמן.

כך הצטרפנו למערך, והמערך התחייב לשלם את החובות שלנו. אילו זה היה כך, זה לא היה הכי אסתטי, אבל זה היה נכנס לנורמות המקובלות במקומותינו.

אבל זה לא היה בדיוק כך. תנועת־יחד הלכה לבחירות. היא הוציאה הודעתך, מעל ומעבר לכל מה שהיה מקובל איפעם בארץ לגבי מיפלגה חדשה. ההישג היה עלוב. נבחרו שלושה ח"כים.

כל אחד משלושת הח"כים האלה עלה בהרבה מיליוני דולארים. פי מאה יותר מאשר ח"ב של כמה מיסלגות אחרות, כגון התחיה או המתקדמת.

המיקרה העיוור רצה שדווקא שלושה ח"כים אלה היוו אחרי הבחירות את לשון־המאזניים בין צחק שמיר ושימעון פרס. אילו הצטרף וייצמן לשמיר, היה זה מרכיב ממשלה. מכיוון שהצטרף

שימעון פרס: המכונית המשומשת חזרה

וייצמן לפרס, יכול היה פרס להרכיב ממשלה (עם רק"ח והמתקדמת, ובכך לא רצה) או לעמוד בראש ממשלת־אחרות לאומית.

עזר וייצמן הנחיל את ראשות־הממשלה לשימעון פרס. על־ידי קניית יחד בכסף, קנה פרס את ראשות־הממשלה.

כל זה מאור־מאוד לא אסתטי, אבל עדיין בתחום הנורמות המקובלות במישטר שלנו. פרס מכסה את חובות יחד, יחד הופכת את פרס לראשה־הממשלה.

אם נניח שווייצמן העדיף ממילא את פרס על שמיר — ואני משוכנע בכך — הרי כל זה עדיין סביר.

החיים הפוליטיים בישראל ראו כבר עסקות מלוכ־לכות יותר, שיוחד מיסלגה על־ידי מיסלגה אחרת אינו חזיון בלתי־נסרין.

די ברונגמה אחת: ב־1963 נתן דויד כנגוריון לאגודת־ישראל רשיון של בנק (שהיה שווה מיליוני דולארים) תמורת הצבעה העממית שלה עבור המשך קיומו של המימשל הצבאי, שחל או על אורח־ישראל הערביים.

זה מספריה, אבל זה מקובל.

אבל פה קרה משהו אחר.

פרס לא ציווה על גיובר מיפלגות לכסות את חובותיה של רשימת יחד.

פרס אמר לאיש־העסקים המסוקס, דויד באלס, לי־שלם לשלום פרטי לרמי אונגר, ידו ושותפיו לעסקים של עזר וייצמן.

זה היה תשלום פרטי של איש־עסקים אחד לאיש־עסקים שני. בלאס מחל לאונגר חוב עיסקי בסך מיליון דולר, ושילם לו במומזן 800 אלף דולארים נוספים.

זה מעורר שתי שאלות, שתיהן חמורות מאוד: מניין בא הכסף? לאן הוא הלך?

איש־עסקים פרטי אינו מוציא מכיסו 1.8 מיליון דולר כדי

אין לו מזל, לשימעון פרס.

הגורל של סיספורס רודף אותו. כמו סיספורס, גורו עליו האלים לגלגל אבן כבדה אל ראשיהה, ובכל פעם שהאבן מגיעה כמעט לפיסגה, היא נשמטת מידיו ומתגלגלת שוב אל תחתית המידרון.

פרס עמל שנתיים כדי להתגבר על הדימוי של איש בלתי־אמין, איש שאין ערך למילה היוצאת מפיו, איש ש־לא היתה קונה ממנו מכונית משומשת. במאמץ רב ובחתיחה בלתי־נלאית הוא הצליח, לכסוף, הציבור, וגם ציבור בוחריהליכוד, התחיל לחשוב שעשה עוול לאיש.

ואז בא עניין השעון. האבן התגלגלה שוב אל התחתית.

מבחינת יחסי־ציבור, שעון הוא דבר נורא — פצצה מתקתקת.

מספרים לציבור שיש פרשת־שחיתות בסך 2.4 מיליון דולר — והציבור מושך בכתפיו. מיליון, מיליארד — אלה הם סכומים מופשטים. אין הם מטביעים חותם על דימויו של אדם נורמאלי, העסוק בבעיות של אובדן־ראפט בסך 240 דולר.

אבל שעון!... לכל אדם יש שעון. כל אדם יודע מה זה שעון, איך הוא נראה, מה הוא עושה. כל אחד יכול לדמיין לעצמו שעון יקר, העולה 1200 דולר או 300 דולר, שעון זהב או מזהב או מוכסף.

כל אחד יכול לדמיין לעצמו, בצורה הציורית ביותר, את המערך כאשר שימעון פרס, ראש המיפלגה הגדולה ביותר במדינה, אומר לאיש־כספים מפוקפק: "איזה שעון יפה יש לך?" וכל אחד יודע שזוהי הונמה למתנה.

רשוב — העניין אינו בשעון, אלא באיש.

אילו זה קרה למשה דיין המנוח, היה הציבור צוחק ואומר: "ואללה, איזה ערס! הוציא מן הנוכל הזה שעון?"

אבל כאשר זה קרה לשימעון פרס, המצב שונה לגמרי. התגובה היא הפוכה. "ואללה, איזה נוכז! הערס ההוא שיחד אותו!"

זה בהחלט לא צודק, אבל ככה זה.

אולי זה צודק בכל זאת. פרשת־השעון אינה מוכיחה שפרס מושחת. אבל היא מוכיחה שחסרה לו תחושה אינטואיטיבית, שהוא לכל היותר אדם פיקח היודע איך להיחלץ ממצב־כיש, אשר אדם חכם לא היה נקלע לתוכו מלכתחילה.

בשלב הזה של ההיכרות בין השניים, אחרי העסקים השחורים של מיומדי־הבחירות, כבר היה פרס צריך לדעת כי דויד באלס הוא איש מפוקפק מאוד. הוא היה צריך לדעת שאין לקחת מתנות משום איש־עסקים, ומאיש כמו דויד באלס על אחת כמה וכמה.

קבלת השעון מידי באלס לא היתה פשע, אלא טיפשות.

טיפשות זו גברה שיבעתיים כאשר נודע לפרס כי באלס נעצר בעוון מעשה־מירמה ענקי. פוליטיקאי חכם היה מחזיר את השעון בו ביום, או מעביר אותו לקרן־צדקה.

כך פועל אינסטינקט פוליטי בריא. נראה כי לפרס חסר האינסטינקט הזה. הוא פוליטיקאי רזיו וממולח, אך חסרים לו החושים.

לא האלים גורו עליו את גודלו של סיספורס, אלא אופיו שלו עצמו.

אין כאן עניין של רצח־אופי. אולי יש עניין של התאבדות־אופי.

הליכוד לא המציא את הפרשה הזאת. הוא רק תפס עליה טרמפ, אין פרס יכול להאשים אלא את עצמו.

אבל התיקתוק של השעון אינו צריך להסיח את דעתנו מן העיקר.

השעון הוא ציורי, אך אין הוא חשוב. ואילו הפרשה האמיתית אינה ציורית כלל, אבל היא חשובה מאוד.

היא חושפת תהומות של שחיתות. לא של איש אחד.

לא של מיפלגה אחת. אלא של מישטר שלם, על מזנהיגיו ומיסלגותיו ומ־חנותיו.

תחיל בקנייתה של תנועת־יחד.

אני אודה את עזר וייצמן, אני קרוב לכמה מד־דיעותיו. אולם פרשה זו מעלה תמידות, שאי־אפשר לעבור עליהן בשתיקה, גם כשיש הרצון לעשות כן.

וייצמן אומר: הלכנו לבחירות, לא הצלחנו, צברנו חובות, אחר־